

Тата је, опет, закаснио

Миливој Ненин

ПОЉА ће у наредних неколико бројева објављивати писма упућена Светиславу Стефановићу из пера Станислава Винавера, Милана Ђурчина, Милана Савића, Исидоре Секулић, Марка Цара, Владете Поповића, као и неких мање познатих личности.

На тај начин ће се недовољно истражена — контраверзна — личност Светислава Стефановића (1877 — 1944) осветлити и из другог угла. Наравно, то су само коцкице мозаика које ће говорити и о онима који их слажу; али најпре ћемо гледати слику преко које се није наталожила никаква друга боја.

У том »првом гледању« се крије чар читања ових писама.

1. Приређивач ових писама не жели да коментарише писмо Милана Савића. Само, ако Вам »Антологија новије српске лирике« Богдана Поповића није при руци, подсећа да је једина дама у њој — Даница Марковић. Поповићева Антологија завршена је о Ускрсу 1911. године, а као што видимо по датуму, тата је, као и код Хаузера, поново закаснио.

За секретара Матице српске изабран је др Тихомир Остојић. Иако је био заинтересован за то место Светислав Стефановић није конкурисао.

2. Исидора Секулић је она трећа особа за којом су пре Првог светског рата чезнули Светислав Стефановић и Станислав Винавер; трећа особа која је била неопходна за рат са тадашњом књижевном критиком. Из овог кратког дописа може се прочитати да је поштовање било обострано.

3. Сусрети Марка Цара и Светислава Стефановића били су потпуно различити од ситуације до ситуације. Прво је Марко Цар афирмативно писао о Стефановићевој поезији 1906.

године у *Летопису Матице српске*. После Првог светског рата уследила је жестока полемика у вези са Стефановићевим текстом »Узбуна критике и најмлађа модерна«. (У том тексту Стефановић је стао на страну младих писаца: Милоша Црњанског и Станислава Винавера.) Време у којем је написано ово писмо је време када су њихови односи пре свега хладни и пословни. Антологија коју Цар помиње је Антологија енглеске поезије коју је Стефановић намеравао да објави у издању *Српске књижевне задруге*.

4. Брошуру која је писана против Светислава Стефановића нисмо читали. Можемо само наслутити о чему се тада радило. То је, наиме, време када је Светислав Стефановић радикално променио своје политичке погледе.

После свега.

Писма упућена Светиславу Стефановићу власништво су Антона Стефановића и до сада нису публикована. Одговоре на већину ових писама заинтересовани читаоци може пронаћи у Рукописном одељењу Матице српске.

Приређивач ових писама се нада да ће се, после овог објављивања преписке Светислава Стефановића и његових (Стефановићевих) савременика, ПРИСУСТВО овог заборављеног писца указати пуније и инспиративније за будуће истраживаче.

Понављајући да других намера није имао, приређивач се, на крају, захваљује редакцији часописа *Поља* на разумевању.

ПИСМА МИЛАНА САВИЋА, ИСИДОРЕ СЕКУЛИЋ, МАРКА ЦАРА И ВЛАДЕТЕ ПОПОВИЋА СВЕТИСЛАВУ СТЕФАНОВИЋУ

Драги госп. Светиславе,

хвала Вам на слици, која ми се особитом чини. Је ли то израда по слици Паје Јовановића? Или његова брата, фотографа у Београду? Нажалост немам код себе слику, да је пошаљем као уздарје. Кад се вратим у Беч, потражићу је тамо међу заосталим стварима и послаћу Вам је. Пре 4-5 недеља сумњам, да ћу моћи горе. Ове наше заплетене ствари услед велике несреће, која нас је задесила, држе ме овде. Не расплетати ми се којекако до 15. X отпратићу моје у Беч па ћу се некако вратити.

За I секретара пријавили се: др Остојић, Грчић, Бурић (са Цетиња) др Ивачковић и др Алекса Ивић.

Остојић држи избор као у воску, али ће се преварити. Једино су самосталци за њега, Карловчани и неки Новосађани. Радикали (око **Заставе**) су за Ивића, људи око »Српства« за Ивачковића. Још се не може знати, како ће бити, али би свакако било понижење, кад би у Матици путем Остојића управљао Скерлић.

За Хаузерову Антологију »Serbische Dichter« знам, па сам му писао, да уврсти и који превод Аничиних песама, ма и једну. Он ми је одговорио. Али како је све већ удесио, неће моћи учинити. Ипак обећава, да ће се потрудити и око Аничиних песама.

Не би ли могли путем Ђурчина учинити, да Богдан Поповић у своју Антологију уврсти једну или две песме Вашег ђака, Анице? Само да то иде као Ваш лични предлог, без мог утицаја. Њене су песме изашле све у »Бранкову колу«. На прим. »Мотиви из Одисеје«, »Омир« — ја их и не знам све а нећу јој ни рећи, да сам Вам писао.

С пријатељским поздравом
Ваш
М. Савић

Н. Сад 8. IX 1911

II

20. X 931. Б.

Драги господине,

Хвала вам на сећању. Ја ћу са задовољством и коришћу проћи опет кроз те текстове: они су и мени, као толицима, били прва школа за улазак у читаву област књижевних вредности. Иначе, »сабрана дела« су увек меланхолична ствар. Не само као успремање пред одлазак, него и као успремање, залудан покушај у овом животу случајности и недовршености. — Са добрим жељама.

И. Секулић

III

Београд, 22. VIII '39.

Драги госп. докторе,

Ја сам се тек ови дана вратио из Рогашке Слатине, где сам скоро месец дана провео на лечењу, а спремам се да крајем месеца поново отпутујем за Далмацију. За Вашу Антологију могу Вам рећи само толико, да је она у начелу усвојена за неко од Задругиних издања, али је за њено дефинитивно примање стављен један услов. Какве природе је тај услов, то ћу Вам усмено саопштити чим се први пут састанемо, а то може да буде кад ког хоћете, т. ј. чим ми јавите где и када да се заједно нађемо. Држим да ствар није неприхватљива, и да се све може изгладити кратким објашњењем.

С одличним поштовањем и срдчним поздравом

Ваш
Марко Цар

IV

21, Алексе Ненадовића
Београд
18. X 1940.

Поштовани и драги Г. Стефановићу,

Добио сам Ваше писмо прејуче, и одмах сам покушао да Вас добијем телефоном. Пробао сам оба броја која су дата у телефонском именуку, па сам питао и централу, али без успеха. Данас сам питао и телефонисткињу »Времена«; опет без успеха. Отуда Вам пишем са зашкљешетом од једног дана.

Ни П. Е. Н. клуб, ни Удружење пријатеља Велике Британије и Америке никад се нису бавили штампањем анонимних брошура, нити се баве. Немам појма ко је написао, ни ко је финансирао брошуру коју помињете. Господин за кога су Вам казали да је растурао поменуте брошуре, никад их није растурао или показивао или помињао у моме присуству.

С поштовањем и поздравом
Владета Поповић